

- зб. / Відп. ред. В.Я. Тацій. – Харків: Нац юрид. акад. України, 2002. – Вип. 54.– С.83-89.
8. Иванова Е.Л. Контроль и ревизия. [конспект лекций] / Иванова Е.Л. – М.: Эксмо, 2007. — 160 с.
  9. Кушнир И. В. Ревизия и контроль Самое главное. / Кушнир И. В. – М.: Эксмо, 2003. — 178 с.
  10. Кодекс законів про працю України // Відомості Верховної Ради УРСР. – 1971. – Додаток до № 50. – Ст. 375.
  11. Трудовой кодекс Украины. Проект від 27.08.2003 р. // Праця і зарплата. – 2003. – №42 (спецвипуск).
  12. Орехова І. С. Принципи державного контролю господарської діяльності / Орехова І.С. // Форум права. – 2009. – № 2. – С. 309–315.
  13. Каймакова, М. В. Анализ использования человеческих ресурсов : текст лекций / М. В. Каймакова. – Ульяновск : УлГТУ, 2008. – 80 с.

Топчиева Ю.В. Контроль как одно из средств обеспечения трудовой дисциплины. – Статья.

В статье охарактеризовано и определено содержание понятия «контроль», выяснено его место в механизме реализации трудовой дисциплины выделены основные его элементы: принципы, субъекты, объекты, предмет контроля, а также способы его осуществления.

Ключевые слова: трудовая дисциплина, контроль, механизм реализации, способы.

Topchieva U.V. Control as one of backer-ups of labour discipline. – Article.

The article characterized the concept and content control, determined by its place in the mechanism of implementation of labor discipline, and control elements: principles, subjects, objects and object control, and means for its implementation.

Key words: labour discipline, control, mechanism of realization, methods

УДК 347.921:347.68(477)

*Д.В. Трут,
ад'юнкт кафедри цивільного права і процесу
Національної академії внутрішніх справ*

**НЕПОДІЛЬНІСТЬ ПРЕДМЕТУ ЗОБОВ'ЯЗАННЯ ЯК ПІДСТАВА
ВИНИКНЕННЯ СОЛІДАРНОЇ МНОЖИННОСТІ ОСІБ**

Досліджено проблематику визначення неподільності предмету зобов'язання як безумовної підстави виникнення солідарності в цивільно-правових зобов'язаннях, ускладнених множинністю осіб.

Ключові слова: неподільність предмету, фізичний поділ, розумовий (інтелектуальний) поділ, спільна часткова власність, спільна сумісна власність, виділ майна в натурі.

У цивільному законодавстві окрім таких підстав виникнення солідарної множинності, як безпосередня вказівка на множинність в законі і договорі є ще одна «законна» підстава – неподільність предмета зобов'язання.

Однак, недостатньо дослідженим залишається поняття неподільності предмету зобов'язання, що має наслідком необґрунтоване визнання тих чи інших зобов'язань солідарними. Як відомо, цивільно-правові зобов'язання ускладненні солідарною множинністю є перевагою для сторони кредитора та обтяженням для сторони боржника. Відтак, важливим є чітке та однозначне розуміння сутності неподільності предмету зобов'язання як підстави виникнення солідарних зобов'язань.

Таким чином, метою цієї статті є з'ясування та дослідження поняття неподільного предмету зобов'язання, а також особливостей та різновидів подільності та неподільності предмету зобов'язання.

Загалом, окреслені питання вивчали такі відомі вчені, як: Н.Н. Аверченко, Е. Годеме, В.І. Голевінський, Е.Ф. Евсеев, М. Плянйоль, Л.Ж. Морандьєр, Г.Ф. Шершеневич та інші.

Відповідно до ст. 541 ЦК України [1] неподільність предмета зобов'язання є безумовною підставою виникнення солідарних зобов'язань, тобто дана норма в цій частині є імперативною.

Г.Ф. Шершеневич вказує, що дія, яка складає зміст зобов'язання, може бути визнана подільною тоді, коли вона може бути виконана по частинам, коли вона допускає поділ його без порушення сутності так, що кожна частина дії має той же зміст, як і ціле, і відрізняється від останнього тільки кількістю. Дія, яка не допускає такого розподілу на частини, признається неподільною [18, с.243].

При цьому предмет зобов'язання слід строго відрізнити від об'єкту зобов'язання. Предмет зобов'язання – це виконання/задоволення/діяння, до здійснення якого зобов'язався боржник. Об'єкт зобов'язання – певне благо, майно, речі, речові права, тощо.

Нагадаємо, що в залежності від форми, «предмет зобов'язання» поділяється на наступні різновиди: 1) «дати що-небудь»; 2) «зробити що-небудь»; 3) «не робити що-небудь» [11, с.256]. Таким чином, вважаємо за необхідне проаналізувати солідарну множинність осіб в неподільному зобов'язанні саме через призму вказаних різновидів «предмета зобов'язання».

Відтак, у зобов'язаннях з предметом «дати що-небудь» неподільність буде визначатись в залежності від об'єкту, з яким такий предмет нерозривно пов'язаний. Іншими словами, неподільність буде характеризуватись тим, що матиме місце неподільний об'єкт зобов'язання. Отже, і саме виконання, що становить його предмет, повинно здійснюватись неподільно.

Зобов'язання «дати що-небудь» характеризується тим, що його об'єктом буде не річ, а саме майнове (речове) право. До прикладу, за договором купівлі-продажу предметом зобов'язання буде не передача речі, а перенесення права власності на річ з продавця на покупця, чи при договорі оренди – предметом зобов'язання буде надання права користування річчю, а не сама річ.

Даний аспект є надзвичайно важливим, оскільки в першу чергу неподільність предмету зобов'язання слід визначати не за критерієм можливості фізичного поділу об'єкта, а за критерієм розумового (інтелектуального) поділу.

Щодо розумового (інтелектуального) поділу, В.І. Голевінський зазначає – те, що не може бути поділено на частки речові, може бути поділене на частки ідеальні (*partes quotae*). Інтелектуальна подільність має в юридичному сенсі таке ж значення, як подільність фізична [8, с.263].

Як правильно зазначає Е. Годеме, виконання по частинах можливе, навіть якщо об'єкт зобов'язання являє собою передачу певного тілесного предмету, який не може бути поділений фізично. Так, передача коня юридично подільна, тому що можна передати частину неподільного права власності або поділити право власності [7, с.440].

Таким чином, коли йде мова про інтелектуальну неподільність, в першу чергу мається на увазі можливість поділу речових прав як окремого самостійного об'єкту зобов'язання. Однак, слід відзначити, що деякі речові права є подільними, а інші – неподільними.

Як відзначають науковці, з числа речових прав тільки іпотека, застава і земельний сервітут визнаються неподільними [8, с.261; 11, с.644; 15, с.229, 255-256]. Іпотека (право в разі невиконання боржником забезпеченого іпотекою зобов'язання одержати задоволення своїх вимог за рахунок предмета іпотеки), або речове забезпечення, вважається неподільною, тому що весь борг забезпечений нерухомим майном, - дане майно обтяжує як в цілому, так і його частини.

Відповідно до ст. 5 Закону України «Про іпотеку» іпотека поширюється на частину об'єкта нерухомого майна, яка не може бути виділеною в натурі і була приєднана до предмета іпотеки після укладення іпотечного договору без реєстрації права власності на неї як на окремий об'єкт нерухомості. Те ж саме стосується і застави. [2] Доречною буде думка М. Плянїоля, що від іпотеки слід відрізнити іпотечний борг. Іпотека, як речове право, на відмінну від боргу, грошового особистого зобов'язання, є неподільним предметом [15, с.229].

Земельний сервітут вважається неподільним, так як його встановлення по частинам не можливо, а значить не може бути встановлена частка сервітутного права [14, с.67]. Його неподільність зумовлена станом постійної залежності одного майна по відношенню до іншого, який не підлягає поділу.

Наведемо приклад земельного сервітуту у вигляді права проходу через земельну ділянку А до земельної ділянки Б. Вказані ділянки межують і розміщені таким чином, що до ділянки Б можна пройти лише через ділянку А. В такому випадку ніхто інший, окрім власників ділянки Б, не має права проходу через ділянку А. Таке право не підлягає поділу. Але, як зазначає В.І. Голевінський, поділ сервітуту не слід плутати з поділом права власності [8, с.261-262], наприклад тієї ж ділянки Б. Те, що всі її власники мають право проходу зовсім не означає подільність сервітуту.

Також, це зовсім не означає, що ніхто інший не має права користуватись результатом земельного сервітуту. Наприклад, отримана вода з водопроводу, який проходить через чужу земельну ділянку, може бути поділена. Абстрактно право користуванням земельним сервітутом можна поділити, скажімо, по принципу черговості: хтось має право користуватись проходом по парним числам, хтось - по непарним. В таких випадках буде ділитись право користуванням сервітутом між власниками або землекористувачами земельної ділянки, а не сам сервітут [8, с.262].

З числа подільних речових прав найважливіше місце посідає право власності. Однак, на нашу думку, при режимі спільної сумісної власності (на відмінно від спільної часткової) для співвласників дане право як об'єкт зобов'язання має визнаватись неподільним.

Слід відзначити, що відповідно до ч. 1 ст. 368 ЦК України спільна власність двох або більше осіб без визначення часток кожного з них у праві власності є спільною сумісною власністю. Відтак, частки власників у спільній сумісній власності до виділу їх в натурі, або ж до поділу самої речі, наперед невідомі. Це і є причиною, чому предмет зобов'язання за правочинами, вчиненими особами по відношенню до речі, яка належить їм на праві спільної сумісної власності, вважається неподільними, а саме зобов'язання - солідарними (наприклад, щодо майна, яке належить подружжю).

Оскільки право спільної часткової власності передбачає наперед визначені частки, то і спільне зобов'язання буде частковим, хоч і зобов'язання з правочину стосуються всієї речі, та вважається, що кожен співвласник здійснює дію (наприклад, перенесення права власності на покупця) щодо речі в межах своєї частки.

Наведемо наступний приклад: два співвласники бажають продати квартиру третій особі. В даному випадку власникам необхідно звернути увагу, на якому титулі належить їм дана квартира: спільної сумісної чи спільної часткової власності. Якщо частки визначені – то, звичайно, на титулі спільної часткової власності. Хоч сама квартира буде неподільною річчю, співвласники в такому зобов'язанні будуть виступати в якості часткових боржників. Адже предметом зобов'язання буде не квартира, а перенесення права власності на покупця в межах частки кожного.

Якщо ж вказана квартира належить співвласникам на титулі спільної сумісної власності, то в зобов'язанні купівлі-продажу вони виступатимуть

як солідарні боржники, так як частки не визначено і право власності переноситься в межах всього майна.

І останній приклад матиме місце, коли квартира буде належати співвласникам знову ж таки на титулі спільної сумісної власності, але вони бажають виділити майно в натурі. Виділення майна в натурі означатиме визначення частки кожного в спільній власності. Отже, внаслідок такого виділення, в зобов'язальні правовідносини співвласники вступатимуть уже не як солідарні боржники, а як часткові.

Враховуючи сказане, такий юридичний факт як виділ майна в натурі при спільній сумісній власності є дуже важливим при вирішенні питання подільності чи неподільності предмета зобов'язання, а, отже, солідарності чи частковості всього зобов'язання.

Виділення майна в натурі, в свою чергу, можливе лише у випадку фізичної подільності чи неподільності самого майна.

Фізична неподільність речей буде мати місце в тих випадках, коли поділ таких речей на частини не може бути здійснено інакше, як шляхом знищення первісного їх виду, зміною їх призначення. Інша справа, що закон визнає речі неподільними тоді, коли їх поділ в натурі неможливий без зміни їх цільового призначення (ч. 2 ст. 183 ЦК України) [1]. Тобто, річ у принципі може бути розділена фізично, проте при такому поділі її призначення зміниться і, як пише Ю.В. Петрович, - не буде можливості їх цільового використання відповідно до наявних у них (заданим їм) властивостям [13, с.310].

Е.Ф. Евсеев зазначає, що в таких випадках право накладає заборону на поділ деяких речей в натурі в силу безповоротності при нанесенні їм пошкодження, яке може призвести до неможливості їх майбутнього використання за прямим господарським призначенням цілих, тобто неподільних речей [9, с.31].

Деякі вчені відзначають, що зміна цільового призначення при поділі – це не єдиний критерій, за яким річ визнається неподільною. Іншим критерієм може слугувати й істотне зниження її цінності. Так, на думку В.І. Голевінського, річ подільна фізично, коли її можна розділити на частини, не руйнуючи її (*sine interitu*) і не знижуючи істотно її цінності (*sine damno*) [8, с.258].

На нашу думку, законодавець вчинив правильно, що не включив до критеріїв визначення подільності чи неподільності майна «істотного зниження вартості речі». На практиці це б внесло низку суперечок, що ж вважати істотним зниженням вартості. До прикладу, будь-який поділ земельної ділянки чи коштовного каменю призводить до зниження їх вартості, але це не означає їх неподільності. Хоча теоретично про таку факультативну ознаку (критерій) не слід забувати, бо вона в деяких випадках може відігравати певну роль на рівні з цільовим призначенням.

В аспекті неподільності майна слід розглянути питання, пов'язані з нерухомими речами. Такі речі в певних випадках можуть бути подільними.

Так, поверхня землі поділяється межевою лінією, будівля поділяється стіною чи поверхом, тощо. Здавалося б, що з подільністю земельної ділянки більш-менш все зрозуміло – її поділ можливий фактично завжди. Але правило щодо збереження цільового призначення діє і в даному випадку таке ж.

Щодо питання поділу будівель, квартир слід звернутись до судової практики, а саме до п. 7-10 Постанови пленуму Верховного Суду України № 7 від 04.10.1991 р. «Про практику застосування судами законодавства, що регулює право приватної власності громадян на жилий будинок», який встановлює, що поділ будинку в натурі може мати місце лише при технічній можливості такого поділу, відповідно до висновку технічної експертизи щодо можливих варіантів поділу будинку в натурі або встановлення порядку користування ним відповідно до належних співвласникам часток, а у необхідних випадках - органів державного архітектурно-будівельного контролю, пожежної і санітарної інспекції про допустимість пов'язаних з цим переобладнань [3].

Що ж до технічних (фізичних) критеріїв можливості такого поділу, то відповідно до п. 14 Постанови пленуму Верховного Суду України від 22 грудня 1995 р. № 20 «Про судову практику у справах за позовами про захист права приватної власності» квартира, яка є спільною сумісною чи спільною частковою власністю, на вимогу учасника (учасників) цієї власності підлягає поділу в натурі, якщо можливо виділити сторонам ізольовані жилі та інші приміщення із самостійними виходами, які можуть використовуватись як окремі квартири або які можна переобладнати в такі квартири. У протилежному випадку може бути встановлено порядок користування приміщеннями квартири, якщо про це заявлено позов [4].

Потрібно пам'ятати, що від фізичної неподільності речей потрібно відрізнити юридичну неподільність, яка, до слова, має визначальний вплив на стан речей.

Право, як справедливо зазначає Н.Н. Аверченко, - всупереч природної логіки називає умови, при яких конкретна річ вважається неподільною [5, с.156-157], в силу чого юридичне поняття подільності має самостійне значення, яке не співпадає з фізичним поняттям подільності [10, с.338]. Відтак, іноді мається на увазі неподільність майна не у фізичному, а у юридичному значенні. Наприклад, неподільними, з правової точки зору, є тематична колекція картин, столовий сервіз, певна колекція книг, марок, листівок, меблевий гарнітур. Хоча слід зауважити, що за домовленістю сторін у деяких випадках такі складні речі можуть стати подільними [12, с.319].

Так, відповідно до ст. 5 Закону України «Про іпотеку» частина об'єкта нерухомого майна може бути предметом іпотеки лише після її виділення в натурі і реєстрації права власності на неї як на окремий об'єкт нерухомості, якщо інше не встановлено цим Законом. Тобто, іншими словами, майно

може бути фізично подільним, але до виділу його в натурі воно юридично буде вважатись неподільним [2].

Зобов'язання з предметом «зробити що-небудь» або «не робити що-небудь» є подільними чи неподільними в залежності від того чи є подільним дане діяння, яке є предметом зобов'язання. Щоб визначити чи таке діяння є подільним чи неподільним слід виходити із цілі зобов'язання, а також умов договору, який його породив.

Наприклад, у випадку договору підряду три підрядники зобов'язались побудувати будинок. Відтак, дане зобов'язання буде подільним, а отже частковим, якщо за договором передбачено, що один підрядник зводить фундамент і каркас, другий – накриває дах, третій – штукатурить.

Якщо ж з цілі зобов'язання і умов договору кредитор байдуже хто і яку функцію виконує, а його цікавить кінцевий результат – виконані роботи (побудований будинок), - то таке зобов'язання повинно визнаватись неподільним, а отже солідарним. Кредитора не цікавить скільки фізичних дій виконують підрядники, його цікавить одна юридична дія - виконанні роботи, а ця дія, як вказує Б. Віндшейн, не є подільною, а є складною [6, с.8]. Якщо ж буде мати місце спір, судам необхідно уважно дослідити характер та умови договору, а також ціль зобов'язання.

Звертаючись з даного приводу до французького досвіду, бачимо, що Французький цивільний кодекс прямо передбачає в п. 5 ст. 1221 наступне - зобов'язання буде неподільним, якщо з природи зобов'язання або з того, що являється предметом зобов'язання, або з цілі, яка вказана в договорі, витікає, що наміри сторін, що домовляються, полягали в тому, що борг не може бути погашеним по частинам [17].

Так, на думку В.І. Голевінського, коли здійснення відомої частини діяння не має такої пропорційної цінності, коли, навпаки, вся цінність речі залежить від здійсненого - її завершення, то поділ не може мати місця і діяння необхідно вважати неподільним [8, с.263]. Схожу думку виражає й Потьє - так як форма і назва будинку може виникнути лише після закінчення виконання роботи, то з цього випливає, що зобов'язання може бути виконане тільки за допомогою всього будинку [15, с.256].

Іншим хорошим прикладом в зобов'язанні з неподільним предметом «зробити що-небудь» є зобов'язання двох художників написати на замовлення визначену картину [16, с.467]. Навряд чи замовника цікавить хто і яку частину картини буде писати – його цікавить результат, а отже і предмет зобов'язання буде неподільним.

Відзначимо, що французькі науковці виділяють «безумовну і відносну неподільність» [15, с.255]. В певних випадках, як правильно відзначає Е. Годеме, неподільність є природною, коли предмет не допускає виконання по частинам в силу самої своєї природи - здійснення такої фактичної дії, як віднести лист, або утриматись від дії (наприклад, не будувати дім), а отже виконання по частинам в таких випадках неможливе [7, с.440].

Відтак, у випадку з доставкою листа буде мати місце безумовна неподільність, оскільки предмет буде таким з усіх точок зору і ні у якому разі не підлягає частковому задоволенню. А у випадку з будинком – відносна, оскільки результат хоч і неподільний та саме виконання може здійснюватись як частково, так і в цілому.

Л.Ж. Морандьєр вказує, що зобов'язання з предметом «не робити що-небудь» майже завжди неподільне, бо всяке діяння, протилежне зобов'язанню утриматись від здійснення діяння є його порушенням. Кожен виконує такого роду неподільне зобов'язання разом, як і кожен з них окремо [11, с.645].

Зважаючи на вищевикладене, можна зробити висновки, що питання подільності чи неподільності предмету зобов'язання є надзвичайно важливим в аспекті цивільно-правових зобов'язань з множинністю осіб. Закон передбачає виникнення солідарних зобов'язань у випадку неподільності предмету зобов'язання.

Зобов'язання з предметом «дати що-небудь» буде визнаватись неподільними у випадку неподільності речового права, яке боржник зобов'язується передати кредитору. З числа речових прав тільки іпотека, застава і земельний сервітут визнаються неподільними.

У випадку передачі права спільної сумісної власності від боржників до кредитора, такий предмет зобов'язання також визнається неподільним, а зобов'язання солідарним. Якщо ж матиме місце виділення майна в натурі в спільній власності – зобов'язання з передачі права власності на таке майно вважатиметься частковим. У випадку виділення майна в натурі необхідно враховувати подільність чи неподільність майна, яке в свою чергу може бути неподільним фізично або юридично.

Зобов'язання з предметом «зробити що-небудь» буде вважатись неподільним, якщо з цілі та суті договору впливає, що кредитора цікавить результат, а не фактичні дії боржників. Зобов'язання з предметом «не робити що-небудь» за своєю природою завжди визнається неподільним.

Література:

1. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 р. // Офіційний вісник України. - 2003 р. - № 11. - Ст. 7.
2. Про іпотеку: Закон України від 05.06.2003 р. // Голос України від 15.07.2003 р. - № 129.
3. Постанова пленуму Верховного Суду України № 7 від 04.10.1991 р. «Про практику застосування судами законодавства, що регулює право приватної власності громадян на жилий будинок». [Електронний ресурс]- Режим доступа: - <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/v0007700-91>.
4. Постанова пленуму Верховного Суду України від 22.12.1995 р. № 20 «Про судову практику у справах за позовами про захист права приват-

- ної власності». [Електронний ресурс]- Режим доступа:- <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/v0020700-95>.
5. Аверченко Н.Н. Правовой режим сложных вещей / Н.Н. Аверченко. - Дисс. ... канд. юрид. наук. - СПб.: Санкт-Петербургский государственный университет, 2005. - 264 с.
  6. Виндшейн. Б. Об обязательствах по римскому праву: Пер. с нем. / Под ред. и с примеч. А.Б. Думашевского. – СПб, 1875 – 593 с.
  7. Годэмэ Е. Общая теория обязательств / Евгений Годэмэ. - пер. с фр. И. Б. Новицкого. - Москва : Юридическое изд-во М-ва юстиции СССР, 1948. - 510 с.
  8. Голевинский В.И. О происхождении и делении обязательств / Владислав Иванович Голевинский - Варшава, Типография Осина Бергера, 1872. – 263 с.
  9. Евсеев Е.Ф. Правовой режим делимых и неделимых вещей / Е.Ф. Евсеев. - Статья из журнала "Адвокат", 2010, N 3 – С. 29-39.
  10. Комментарий к Гражданскому кодексу Российской Федерации, части первой / Под ред. Т.Е. Абовой и А.Ю. Кабалкина. - М.: Институт государства и права РАН; Юрайт-Издат, 2004. – 1069 с.
  11. Морандьер Л.Ж. Гражданское право Франции. Перевод с французского. Т. 2 / Жюллио де ла Морандьер Л. - Пер. и вступ. ст.: Флейшиц Е.А. - М.: Иностран. лит., 1960. — 728 с.
  12. Науково-практичний коментар Цивільного кодексу України: у 2 т. - 4-е вид., переробл. і допов. / За ред. О.В. Дзери, Н.С. Кузнецової, В.В. Луця. - К.: Юрінком Інтер, 2011. - Т. 1 / [Кузнецова Н.С., Дзера І.О., Коссаєв В.М. та ін.]. - 805с.
  13. Научно-практический комментарий к Гражданскому кодексу Российской Федерации. Части первой. / Под ред. В.П. Мозолина и М.Н. Малейной. - М.: Норма, 2004. – 594 с.
  14. Пандекты: Перевод с немецкого. Общая часть. Т. 1 / Дернбург Г. - Под ред. : П. Соколовский; Пер.: Г. Фон Рехенберг. – М.: Унив. тип., 1906. – 481 с.
  15. Пляниоль М. Курс французского гражданского права: Ч. 1: Теория об обязательствах; Ч. 2: Договоры. Перевод с французского. Ч. 1-2: Вып. 1-6 / М. Пляниоль; Пер. и предисл.: Гартман В.Ю. - Петроков: Изд. тип. С. Панского, 1911. - 1010 с.
  16. Советское гражданское право: Учебник. В 2-х томах. Т. 1 / Илларионова Т.И., Кириллова М.Я., Красавчиков О.А. и др. / под ред. О.А. Красавчикова. – М.: Высшая школа, 1985. – 544 с.
  17. Французский гражданский кодекс. [Електронний ресурс]- Режим доступа:- <http://law-students.net/modules.php?name=Content&pa=showpage&pid=345>.
  18. Шершеневич Г.Ф. Учебник русского гражданского права. Т. 2 / Габриэль Феликсович Шершеневич. - Науч. ред.: Ем В.С. - М.: Статут, 2005. - 462 с.

Трут Д.В. Неделимость предмета обязательства как основание возникновения солидарной множественности лиц. – Статья.

Исследовано проблематику определения неделимости предмета обязательства как безусловного основания возникновения солидарности в гражданско-правовых обязательствах, осложненных множественностью лиц.

Ключевые слова: неделимость предмета, физическое разделение, умственное (интеллектуальный) разделение, общая долевая собственность, общая совместная собственность, выделение имущества в натуре.

Trut D.V. Indivisibility of liability subject as basis of beginning person solidary multiplicity. – Article.

Research of the indivisibility of obligation's subject as unconditional ground of solidarity in civil obligations complicated by plurality of persons.

Keywords: indivisibility of the subject, physical division, mental (intellectual) division, partial co-ownership, joint co-ownership, apportionment of property in kind.

УДК 349.2

*Д.О. Фоменко,
асистент кафедри правознавства
Східноукраїнський національний
університет ім. В. Даля,
м. Луганськ*

**ЩОДО ПИТАННЯ СТОСОВНО НАДАННЯ СТАТУСУ
ДЕРЖАВНИХ СЛУЖБОВЦІВ НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНИМ
ПРАЦІВНИКАМ**

Проведено порівняльний аналіз правового статусу науково-педагогічного працівника та державного службовця; визначено особливості правового регулювання праці науково-педагогічного працівника та державного службовця; зроблено висновок щодо питання доцільності надання статусу державного службовця науково-педагогічним працівникам; окреслено перспективи подальшого розвитку правового регулювання праці науково-педагогічних працівників.

Ключові слова: науково-педагогічні працівники, наукова-педагогічна діяльність, державні службовці, державна служба, єдність та диференціація правового регулювання праці.

Важливим завданням Української держави на сучасному етапі є забезпечення стабільного розвитку науково-технічної сфери, забезпечення по-